

Джек Лондон

Силата на силните

Притчите не лъжат, но лъжците говорят с притчи.

Лип Кинг

Дългобрадия млъкна, облиза мазните си пръсти и ги изтри в голите си хълбоци, едва покрити от проскубаната мечка кожа. Около стареца бяха налякали трима младежи, неговите внуци Бързоногия елен, Жълтоглавия и Боящия се от мрака. Те си приличаха – мършави, недодялани, с тесни бедра и криви крака и в същото време с широки гърди, масивни рамене и огромни ръце. Всички бяха омотани в животински кожи. Гърдите, раменете, ръцете и краката им бяха гъсто обрасли. Рошавите им коси падаха на сплъстени кичури над черните като мъниста, блестящи птичи очи. И тримата бяха с ниски чела, широки скули и тесни скосени брадички.

Нощта беше толкова звездна, че се виждаше дългата верига на покритите с гори хълмове, простиращи се докъдето стига погледът. Някъде далече небето беше озарено от отблясъците на изригващ вулкан. Зад гърбовете на хората зееше тъмното отворстие на пещера, от което повяваше хлад. Близо до ярко пламтящия огън се виждаха остатъците от убита мечка, а наоколо, на прилично разстояние, лежах огромни, рунтави, подобни на вълци кучета. Край всекиго от седящите около огъня бяха оставени лък, стрели и тежка тояга. До входа на пещерата бяха облежнати груби копия.

– Ето как напуснахме пещерите и започнахме да живеем по дърветата – отново заговори Дългобрадия.

Внуците неудържимо, по детски се засмяха на току-що чутия разказ. Засмя се и Дългобрадия и дългата костена игла, промушена в хрущяла на носа му, се затресе, заподскача нелепо, придавайки на лицето му още по-голяма свирепост. Старецът не произнесе точно тези думи, но животинските звуци, които издаваше с устни, означаваха същото.

– Това е първото, което помня от Крайморската долина – продължи Дългобрадия. – Да, ние бяхме глупави. Не знаехме къде е тайната на силата. Видите ли, всяко семейство живееше само и се грижеше само за себе си. Бяхме тридесет семейства, а силата ни не нарастваше. Ние се страхувахме един от друг, не се навестяхме. Построихме си колиби по дърветата, а отвън, на площадката, пред входа, държахме купчина камъни, с които посрещяхме тези, които се опитваха да дойдат при нас. Освен това имахме копия и стрели. Никой не се осмеляваше да мине под дървото на чуждо семейство. Брат ми веднъж го направи, старият Бу-уг му строши черепа и той умря.

Старият Бу-уг беше много силен. Казвах, че можел да откъсне главата на човек. Аз не съм чувал да е откъснал някому главата, защото всички гледаха да стоят по-далече от него. Боеше се и баща ми. Веднъж,

когато баща ми беше на брега, Бу-уг отвлече майка ми. Тя не можеше да бяга бързо, защото предния ден брахме ягоди в планината и една мечка ѝ нарани крака. Бу-уг я хвана и я помъкна на дървото си. Баща ми така и не успя да си я върне. Той се страхуваше. А Бу-уг се кривеше насреща му от дървото.

Баща ми не се ядосва дълго. Живееше сред нас още един силен човек, Силната ръка. Той беше много добър рибар. Веднъж Силната ръка се покатерил да търси яйца от чайки и паднал от скалата. След тази случка той вече не беше силен. Започна дълго да кашля, раменете му се превиха. Тогава баща ми взе жената на Силната ръка. Онзи дойде под нашето дърво и кашляше, а баща ми му се смееше и го замеряше с камъни. Така се правеше в онези времена. Ние не знаехме как да съединим силата си и да станем истински силни.

– Нима и братята си крадяха жените? – попита Бързоногия елен.

– Да, крадяха ги, когато решаваха да живеят отделно, всеки на свое дърво.

– Ние сега не правим така – каза Боящия се от мрака.

– Защото аз научих бащите ви на някои неща – Дългобрадия пхна косматата си ръка в туловището на мечката, извади от корема шепя лой и започна замислено да я смуче. После отново избърса пръсти в хълбоците си и продължи: – Това, за което ви разказвам, беше много отдавна, когато не всичко разбирахме.

– Трябва да сте били глупаци, за да не разбирате – отбеляза Бързоногия елен.

И Жълтоглавия одобрително изръмжа.

– Да, така е, но ще видите как по-късно станахме още по-големи глупаци. И все пак в края на краищата се научихме на туй-онуй. Ето как стана това.

Ние, рибоядите, тогава не умеехме да съединим силата си така, че силата на племето да бъде сила на всички ни. А отгътък преваля, в Голямата долина, живееха месоядите. Те бяха единни, заедно ловуваха, ходеха за риба, заедно воюваха. Един ден те дойдоха в нашата долина. Всички семейства се скриха в пещерите си, спотаиха се по дърветата. Месоядите бяха само десет души, но се сражаваха заедно, а ние – всяко семейство само за себе си.

Дългобрадия дълго и старателно брои на пръсти.

– Ние бяхме шестдесет души – обясни той накрая с жестове и звуци. – Ние бяхме силни, но не го знаехме. Видяхме как месоядите нападат дървото на Бу-уг. Той се би добре, но какво можеше да направи

сам? Останалите просто гледаха. Когато няколко месояди се опитаха да се покатерят на дървото, Бу-уг трябваше да се покаже от колибата си, за да хвърли камъните по тях, а онези само това чакаха и го обсипаха със стрели. Така дойде краят на Бу-уг.

После месоядите се захванаха с Едноокия, които заедно със семейството си се беше скрил в своята пещера. Запалиха огън на входа и започнаха да ги опушват точно както ние днес опушихме и изгонихме от бърлогата й мечката. След това месоядите хукнаха към дървото на Шестопръстия и докато се справят с него и сина му, останалите се разбягахме. Но месоядите хванаха няколко от нашите жени, убиха двама старци, които не можеха да бягат бързо, и няколко деца. Жените отведоха със себе си в Голямата долина.

Когато оцелелите се върнаха, решихме да се съберем на съвет – сигурно защото всички бяхме уплашени и разбрахме, че имаме нужда един от друг. Да, ние направихме съвет, първия ни истински съвет. И тогава решихме да създадем племе. Бяхме получили добър урок. Всеки от месоядите се сражаваше за десетима, защото всичките десет се биеха заедно. Те бяха съединили силите си. А при нас тридесет семейства – шестдесет души – имаха силата само на един човек, защото всеки се сражаваше сам.

Съветвахме се дълго, беше ни трудно да се разберем, защото тогава няммахме думи, с които да разговаряме, както сега. Много по-късно Дървеницата измисли няколко думи, след него започнаха да го правят и другите. Но в края на краищата се разбрахме да съединим силите си и да бъдем заедно, когато месоядите отново дойдат отсам превала да крадат жените ни. Така се създаде племето.

Поставихме двама мъже денем и нощем да пазят превала, за да ни предупредят, ако дойдат месоядите. Те станаха очите на племето. Освен това избрахме десет души, които трябваше винаги да си носят копията, тоягите и стрелите и да бъдат готови да се сражават. По-рано, когато отивахме да ловим, да събираме миди или птичи яйца, вземахме си оръжието. Половината от времето търсехме храна, останалата половина следяхме да не ни нападне някой. Сега нещата се промениха. Мъжете отиваха невъоръжени, за да могат спокойно, без да си отвлечат вниманието, да търсят храна. Когато жените отиваха в планината за корени и плодове, петима воители ходеха с тях да ги пазят. А на превала ден и нощ очите на племето дебнеха за врагове.

Но след това започнаха раздорите. И както винаги, заради жените. Мъжете, които нямаха свои жени, се опитваха да вземат чуждите и

често избухваха свади – ту счупят нечия глава, ту прободат някого с копие. Докато един от стражите дежуреше на превала, откраднаха жена му и той дотича да си я вземе. След него дотича и другият страж, който се опасяваше за своята жена. Стана кавга и сред десетимата воители, които винаги носеха оръжие. Разделени наполовина, те се сражаваха помежду си, докато петимата под натиска на съперниците си отстъпиха към брега.

Така племето изгуби очите и стражите си. Вече няхаме силата на шестдесет души. Няхаме въобще никаква сила. Тогава още веднъж свикахме съвет и направихме първите закони. Аз тогава бях хлапе, но помня. Ние решихме, че ако искаме да бъдем силни, не трябва да се бием помежду си и че племето ще наказва със смърт всеки, който убие човек. По друг закон племето получаваше право да убие всеки мъж, откраднал чужда жена. Решихме, че ако човек с голяма сила обижда братята си по племе, останалите трябва да го накажат сурово. Ако му се позволи да използва силата си, за да обижда другите, хората ще бъдат обхванати от страх и племето ще се разпадне и ние отново ще станем така слаби, както при първото нападение на месоядите, когато убиха Бу-уг.

Живееше между нас един много силен човек на име Пищяла, който не признаваше закона. Той разчиташе само на своята сила, затова открадна жената на Тройната мида. Онзи се опита да се бие, но Пищяла му строши черепа. Той беше забравил, че като решиха да спазват закона, хората бяха съединили силите си, и племето го уби, а тялото му окачихме на един клон на собственото му дърво в знак на това, че законът е по-силен от който и да е човек. Всички ние бяхме законът и няма човек, който да е по-могъщ от закона.

Ставаха и други нередности, защото трябва да знаете, не е лесно да се създаде племе. Имаше много и най-различни спорове, понякога за дреболии, които ни отнемаха много време, но какво беше да се съберат всички на съвет! Съвещавахме се сутрин и денем, вечер и нощем. Не ни оставаше време да търсим храна, защото вечно възникваха нови неща за решаване – ту се назначаваха стражи на превала, ту се определяше каква част от храната да се дава на тези, които винаги носеха оръжие и затова не можеха да си я набавят сами.

За да се уреди всичко, беше нужен някой главен, който да стане глас на съвета и да се отчита пред него. Ние избрахме Фит-фит. Той беше силен и хитър, а когато се разсърдеше, правеше с уста „фит-фит“ като дива котка.

На десетимата, които пазеха племето, наредихме да натрупат в най-

тясната част на долината стена от камъни. Помагаха им жените, младежите и даже мъжете, докато стената не стана много яка. Хората напуснаха пещерите, слязоха от дърветата и си построиха колиби под прикритието на стената. Тези големи колиби са по-удобни от пещерите и леговищата по дърветата и животът ни стана по-добър, защото всички съединихме силите си и образувахме племе. Благодарение на стената, на стражите и на съгледвачите на нас ни оставаше повече време за лов, риболов и събиране на корени и плодове. Имаше повече и по-хубава храна, никой не гладуваше. А Трикракия – бяха го нарекли така, защото като дете му бяха счупили крака и се подпираше на тояга, – та Трикракия събра семена от дива царевица и ги поса край дома си в долината. После посади корени и всякакви други растения, които беше намерил в планинските долини.

Благодарение на построената от нас стена, на стражите и съгледвачите ние се чувствахме в Крайморската долина в пълна безопасност. Никой не се биеше за храна, защото тя стигаше за всички. При нас започнаха да идват цели семейства от други племена в съседните долини, а също и оттатък планината, където хората живееха повече като животни, отколкото като хора. И скоро Крайморската долина беше така населена, че семействата не можеха да се преброят. Но още преди това беше разделена земята, която по-рано беше обща и принадлежеше на всички. Пример даде Трикракия, когато посади царевичата. Повечето обаче не се интересуваха от земята. Смятаха, че е глупаво да ограждаме с камъни участъците си. Храна имаше в изобилие, а какво друго му трябва на човек? Спомням си как с баща ми правихме оградата на Трикракия, а той в замяна ни даде царевица.

Получи се така, че няколко души завладяха земята, и най-много Трикракия. Тези, които имаха земя, я даваха на други срещу царевица, корени, мечи кожи и риба, която земеделците получаваха от рибарите. С една дума, не успяхме да се огледаме и свободна земя не остана.

Горе-долу по това време умря Фит-фит и за вожд беше избран синът му, Кучешкия зъб. Той сам настоя да го избера, защото баща му беше вожд. Даже се смяташе за по-мъдър от баща си. И наистина, отначало той беше добър вожд, много се стараше, така че съветът имаше все по-малко работа. По това време изникна още един, Кривата уста, и стана важен човек в Крайморската долина. Ние никога не му бяхме обръщали внимание, докато той не започна да разговаря с духовете на умрелите. После го нарекохме Дебелака, защото не работеше, много ядеше и стана голям и дебел. Дебелака обяви, че само той познава тайните на

смъртта, че е гласът на Бога. Той се сдуши с Кучешкия зъб и онзи наре-ди да му построят голяма колиба. Дебелака наложи табу на колибата и държеше там Бога.

Кучешкия зъб полека-лека си присвои правата на съвета, а когато съветът започна да роптае, заплашвайки, че ще избере друг вожд, Дебелака се посъветва с Бога и каза, че това е негодно на Божията воля. Трикракия и другите притежатели на земя подкрепиха вожда, те подкупиха най-силния в съвета, Морския лъв, като тайно му дадоха земя, много мечи кожи и няколко кошници царевица. И тогава Морския лъв каза, че с устата на Дебелака говори Бог и трябва да му се подчиним. Скоро назначиха Морския лъв за помощник на вожда и той говореше от името на Кучешкия зъб.

Освен това имаше в племето един, Плоския корем, нисичък и толкова тънък в средата, като че никога не се е наяждал до насита. В устието на реката, там, където в плитчината вълните затихват, той постави голям кош за риба. Никой дотогава не се беше сетил да лови рибата по този начин. Той прави коша няколко седмици с помощта на жена си и сина си, а ние му се смеехме. Но когато всичко беше готово, той още първия ден хвана толкова риба, колкото цялото племе не можеше да налови за една седмица. Това хрумване ни хареса. В реката имаше още едно подходящо място, където можеше да се постави голям кош. Ние с баща ми и още десетина човека решихме да последваме примера на Плоския корем. Но от голямата колиба на Кучешкия зъб дотичаха стражите. Те започнаха да ни бодат с копията и ни заповядаха да се махаме, защото Плоския корем с разрешението на Морския лъв, помощника на Кучешкия зъб, беше решил да постави и там кош.

Надигна се ропот и баща ми поиска да се свика съветът. Но когато стана да говори, Морския лъв му прободe гърлото с копие и баща ми умря. А Кучешкия зъб, Плоския корем, Трикракия и всички, които имаха земя, казаха, че така трябва. Дебелака потвърди – такава била Божията воля. След това хората се бояха да говорят в съвета и съветът се разпадна.

А имаше един – викаха му Свинската зурла, – който намисли да развъжда кози. Той беше разбрал, че месоядите правят така и скоро имаше цели стада. Тези, които нямаха нито земя, нито кошове за риба, се цяняваха при Свинската зурла, за да си изкарат прехраната. Те ходеха с козите, пазеха ги от диви кучета и тигри, изкарваха ги на паша в планината. Срещу това той им даваше козе месо и кожи да си покриват тялото, а те често разменяха козето месо за риба, царевица и корени.

Точно по това време се появиха парите. Измисли ги Морския лъв след като се посъветва с Кучешкия зъб и Дебелака. Работата е там, че тези тримата имаха дял във всичко, което се произвеждаше в Крайморската долина. От всеки три кошници царица една се даваше на тях. Същото беше с рибата и козите. Те хранеха стражите и съгледвачите, а останалото си прибираха. Понякога, след голям улов, не знаеха какво да правят с дела си. И тогава Морския лъв накара жените да правят от мидени черупки пари – малки кръгли плочки, гладки и красиви, с отворстие по средата. Плочките се нанизваха на конец и тези наниз се наричаха пари.

За един наниз даваха 30 или 40 риби, но на жените, които правеха но един наниз на ден, даваха от дела на Кучешкия зъб, Дебелака и Морския лъв, който те не можеха да изядат, по две риби. Затова всички пари бяха техни. После казаха на Трикракия и на другите земевладелци, че ще вземат дела си от царица и корени в пари. На Плоския корем също казаха, че ще вземат дела си от риба в пари, и на Свинската зурла казаха, че ще прибират дела си от кози и сирене в пари. Получи се така, че човек, който нямаше нищо, беше принуден да работи за тези, които притежаваха нещо, и му плащаха с пари. За тях той си купуваше царица, риба, месо и сирене. А Трикракия и другите богаташи даваха на Кучешкия зъб, Морския лъв и Дебелака тяхната част в пари. Тези тримата плащаха на стражите и съгледвачите с пари, а те с тях си купуваха храна. И понеже Парите бяха евтини, Кучешкия зъб направи много хора свои стражи. Парите лесно се правеха и някои се опитваха сами да си направят плочки от мидени черупки. Но стражите ги биеха с копията и ги обсипваха със стрели, твърдейки, че тези, които правят пари, се опитват да разрушат могъществото на племето. А да се руши могъществото на племето не бива, защото тогава ще дойдат отвъд планината месоядите и ще избият всички.

Дебелака тълкуваше волята на Бога, но после повика Счупеното ребро и го направи жрец, за да провъзгласява волята на самия него, на Дебелака, и да държи вместо него речи. И двамата накараха другите да им служат. Така постъпиха и Плоския корем, и Трикракия, и Свинската зурла – край техните колиби вечно се припичаха разни безделници, които те използваха за различни поръчки. Все повече бяха хората, които се откъсваха от работа, а останалите трябваше да се трудят повече отпреди. Оказа се, че някои не искат да работят и търсят начин да накарат другите да работят вместо тях. Един, по прякор Кривогледия, намери такъв начин. Той пръв направи от царица огнено питие. И после вече

не работеше, защото тайно се беше наговорил с Кучешкия зъб, Дебелака и другите богаташи, че ще бъде единственият, който има право да прави огнено питие. Но самият той нищо не правеше. Вместо него работеха другите, а той им плащаше с пари. После продаваше питието и хората с охота го купуваха. А колко наниз с пари беше дал на Кучешкия зъб, на Морския лъв и на останалите – чет няхаха!

Когато Кучешкия зъб реши да си вземе втора жена, а след това и трета, Дебелака и Счупеното ребро го подкрепиха. Те казаха, че Кучешкия зъб не е като останалите и че над него е само Бог, когото Дебелака криеше в запретената колиба. Кучешкия зъб потвърди думите им и каза, че би искал да знае кой е недоволен от това, че има много жени. Освен това направиха на Кучешкия зъб голяма лодка и за това откъснаха много хора от работата им. Те безделничеха и само когато той реши да се качи на лодката, сядаха зад веслата. Освен това той назначи Тигровата муцуна за началник на стражата и оня стана дясната му ръка и убиваше хората, които не се харесваха на вожда. Тигровата муцуна на свой ред си назначи помощник, който стана дясната му ръка и убиваше хората, които не се харесваха на началника му.

И ето кое е странното: колкото по-тежка ставаше работата, толкова по-малко храна получавашме.

– Но вие сте имали кози и царевица, корени и кошове за риба – възрази Боящия се от мрака. – Вие сте работели и не сте могли да си набавите храна?

– Така е, можехме – съгласи се Дългобрадия. – Трима души хващаха с коша повече риба, отколкото цялото племе преди. Но не ви ли казах, че бяхме глупаци? Колкото повече храна се научавахме да добиваме, толкова по-лошо се хранехме.

– И не разбирахте, че всичко изяждат тези, които не работят? – попита Жълтоглавия.

Дългобрадия печално поклати глава.

– Кучетата на вожда бяха затлъстели от месото и хората, които не работеха и се припичаха на слънце, плуваха в тлъстини, а в същото време малките деца плачеха от глад и не можеха да заспят.

Потиснат от мрачната картина на глада, Бързоногия елен си откъсна парче мечешко и като го набоде на една пръчка, го изпече на жарта. С апетит, силно мляскайки, той изяде месото. Дългобрадия продължи:

– Когато започвахме да роптаем, ставаше Дебелака и разправяше, че Бог е наредил избраните да владеят земята и козите, кошове за риба и огненото питие, че без такива мъдречи ще се превърнем в диви

зверове, както в онези времена, когато живеехме по дърветата.

След него ставаше певецът, който служеше на вожда. Викаха му Дървеницата – един такъв дребен, уродлив, сгърчен, не умееше нито да работи, нито да воюва. Но обичаше сочен костен мозък, отбрана риба, прясно козе мляко, млади царевични мамули и удобно място до огнището. Той започна да съчинява песни в чест на вожда и успя без нищо да прави да бъде сит. А когато хората започваха да роптаят, някои даже хвърляха камъни по къщата на вожда, той захващаше песен за това колко е хубаво да си рибояд. Пееше, че ние сме божи избраници и най-достойните хора на земята. Наричаше месоядите гарвани и свине и ни призоваваше да се сражаваме доблестно и да умираме, изпълнявайки Божи-ята повеля – да унищожаваме месоядите. От тази песен в сърцата ни лумваше пламък, ние горяхме от желание да тръгнем срещу врага. Забравяхме глада, забравяхме недоволството си и с викове тръгнахме след Тигровата муцуна през превала, убивахме месоядите и се радвахме на победата.

Но в Крайморската долина нещата не ставаха по-добри. Единствено ако работеше като ратай при Трикракия, Плоския корем или Дебелака, човек можеше да се изхрани, защото не беше останала свободна земя, на която да се отглежда царица. Често Трикракия и приятелите му нямаха работа за всички. Тогава всички гладуваха, гладуваха жените, децата и старите им майки. Тигровата муцуна обяви, че желаещите могат да станат стражи и много от хората се съгласяваха, след това не правеха нищо, освен да бият с копията си тези, които работят и роптаят, че трябва да хранят толкова безделници.

Когато хората започваха да недоволстват, Дървеницата пееше нови песни. Той пееше, че Трикракия, Свинската зурла и останалите са силни и мъдри вождове и затова имат толкова много. Ние трябва да се гордеем с тях и да се радваме, че имаме такива мъдрци, да благодарим на съдбата. Ако не бяха те, казваше песента, ние щяхме да загинем от собственото си нищожество и от ръката на месоядите. Затова трябваше да сме щастливи, като им даваме всичко, което пожелаят. Дебелака, Свинската зурла и Тигровата муцуна се съгласяваха.

– Добре, тогава и аз ще бъда силен! – заяви веднъж Дългите зъби. Той събра царица, свари огнено питие и започна да го продава за нанизи пари. Кривогледия много се ядоса и започна да го упреква. А онзи заяви, че също е силен и обеща да му строши главата, ако вдигне шум. Кривогледия се изплаши и отиде при Трикракия и Свинската зурла. После тримата отидоха при Кучешкия зъб. Той извика Морския лъв, а

Морския лъв на свой ред изпрати вест на Тигровата муцуна. Тигровата муцуна изпрати стражите и те изгориха дома на Дългите зъби заедно с огненото питие, което беше сварил, а него и семейството му убиха. Дебелака каза, че това е справедливо, а Дървеницата запя нова песен за това, че трябва да се спазва законът, че Крайморската долина е най-прекрасното място на света и всеки, който я обича, трябва да тръгне да унищожава лошите месояди. В сърцата ни отново лумваше пламък и ние забравяхме недоволството си.

Странни неща ставаха в долината. Когато Плоския корем имаше добър улов и трябваше за малко пари да продава много риба, той я хвърляше обратно в морето, за да получи за останалата част повече пари. Понякога Трикракия даже не засяваше огромните си ниви, за да спечели от царевицата повече. Жените правеха много плочки от мидени черупки, защото за да се купи нещо, бяха нужни много пари. Тогава Кучешкият зъб забрани да се правят пари. Жените останаха без работа и започнаха да се наемат на местата на мъжете. Аз например ловях риба с кош и всеки пет дни получавах един наниз пари. Дойде сестра ми и за същата работа започнаха да ѝ дават един наниз за десет дни. Трудът на жените беше по-евтин, пък и по-малко храна им трябваше. Тигровата муцуна заяви, че мъжете трябва да бъдат стражи. Само че аз не можех да стана страж – куцах с единия крак и Тигровата муцуна не би ме взел. Такива като мене бяха много. Ние, клетниците, можехме само да се молим за работа или да наглеждаме децата, докато жените са заети.

Жълтоглавия също огладня и опече на жарта къс мечешко месо.

– А защо не се вдигнахте и не ги избихте – Трикракия, Свинската зурла, Дебелака и всички останали? – учудено попита Боящия се от мрака. – Тогава щяхте да имате храна.

– Ние не разбирахме това – отговори Дългобрадия. – До гуша бяхме затънали в грижи, пък и тия стражи с копията, и приказките на Дебелака за Бога, и Дървеницата с неговите песни... А когато някой започнеше да се замисля и да изрича мислите си на глас, стражите на Тигровата муцуна го отвеждаха, връзваха го за една скала до самата вода и приливът го удавяше.

Странно нещо са това парите! Точно като песните на Дървеницата. Уж всичко беше както трябва – пък излизаше обратното. Ние дълго не можехме да разберем каква е работата. Кучешкият зъб започна да трупа пари. Той ги събираше в една къща, която стражите денонощно охраняваха. И колкото повече пари се трупаха там, толкова по-скъпи ставаха и трябваше да се работи по-дълго за един наниз. А и през цялото време се

говореше за война с месоядите и Кучешкия зъб, и Тигровата муцуна пълнеха колибите си със зърно, сушена риба, пушено козе месо и сирене. Натрупаха огромни запаси, а хората в планините нямаха какво да ядат. И как мислите? Едва хората започваха да роптаят на глас, и Дървеницата захващаше нова песен, Дебелака разправяше, че Бог е заповядал да се унищожат месоядите, а Тигровата муцуна ни водеше отново през превала да убиваме и да умираме. Аз не бях достатъчно добър за страж, но когато се обявеше война, Тигровата муцуна ме вземаше заедно с останалите. Ние се сражавахме, докато не свършеха запасите ни отхрани. Тогава се връщахме и се хващахме отново за работи, за да ГИ попълним.

– Вие сте били луди – рече Бързоногия елен.

– Наистина бяхме луди – съгласи се Дългобрадия. – Ние нищо не разбирахме, абсолютно нищо. Счупения нос твърдеше, че всичко е устроено несправедливо. Вярно, станахме силни едва когато съединихме силите си, казваше той. Справедливо беше и това, че племето започна да лишава от сила тези, които обиждаха и биеха другите, които крадяха жените на братята си и убиваха съседите си. Но сега племето не става по-силно, а отслабва, казваше той, защото се появили хора с друга сила, които му вредят. Това са Трикракия, зад когото стои силата на земята, Плоския корем, зад когото са рибарските кошове, Свинската зурла, зад когото е силата на козето месо. Счупения нос казваше, че те трябва да бъдат лишени от злата си сила, да бъдат накарани да работят и да не позволяваме на тези, които не работят, да ядат.

А Дървеницата вече пееше за Счупения нос и такива като него – че те теглели племето назад, към живота по дърветата.

Не, отговаряше Счупения нос, не, той не тегли назад, а иска да върви напред. Ние станахме силни, като съединихме силите си. Ако рибоядите обединят силите си с тези на месоядите, няма да има нито сражения, нито воини, нито стражи, всички ще започнат да се трудят и ще има толкова храна, че хората ще трябва да работят не повече от два часа на ден.

Но Дървеницата отново пееше, че Счупения нос е мързеливец. Той пееше „Песента на пчелите“ и тези, които я слушаха, си губеха ума като от огнено питие. В песента се говореше за трудолюбивия пчелен рой и за осата разбойник, която влязла да живее на техен гръб. Осата била мързелива и казвала, че няма смисъл да се работи, а трябва да се сприятелят с мечките, които са добри приятели, а не крадци на мед. Макар че Дървеницата говореше със заобикалки, всички разбираха, че пчелният

рой е нашето племе в Крайморската долина, мечките са месоядите, а мързеливата оса е Счупения нос. Дървеницата пееше, че пчелите послушали осата и роякът започнал да гине, и хората започнаха недоволно да роптаят, юмруците им се свиха. А когато той запя как пчелите се вдигнали и ужилили осата до смърт, хората събраха камъни и започнаха да замерят Счупения нос. Той падна, а хората продължиха да хвърлят, докато го затрупаха с купчина камъни. И между тези, които тогава хвърляха камъни, бяха най-големите бедняци, които тежко се трудеха, но никога не се наядоха до насита.

След смъртта на Счупения нос се намери само един, който не се боеше да стане и да каже какво мисли. Той беше Косматото лице. „Къде се дяна силата на силните? – питаше той. – Ние сме силните, заедно сме по-силни от Кучешкия зъб, Тигровата муцуна, Трикракия, Свинската зурла и останалите, които не работят, а ядат и ни вредят със злата си сила. Робите не могат да бъдат силни. Ако този, който пръв е получил огън, беше поискал да се възползва от силата си, ние щяхме да станем негови роби така, както сега сме роби на Плоския корем, който измисли коша, и на хората, които измислиха как да се обработва земята, да се отглеждат кози и да се вари огнено питие. Някога живеехме по дърветата, братя мои, и на всяка крачка ни дебнеха опасности. После престанахме да се бием помежду си, защото обединихме силите си. Защо тогава да се сражаваме с месоядите? Не е ли по-добре да обединим силите си? Тогава ще бъдем наистина силни. Ще действваме заедно, рибояди и месояди, заедно ще унищожаваме тигрите, лъвовете, вълците и дивите кучета, ще отглеждаме кози в планината, ще сеем в долината царевица и корени. Ще бъдем толкова силни, че хищниците ще избягат и ще загинат. И няма да има за нас прегради, защото силата на всеки ще бъде сила на всички хора по земята.“

Така говореше Косматото лице, но те го убиха, като заявиха, че е луд и ни тегли назад, към живота по дърветата. Това беше много странно. Всеки път, когато някой искаше да върви напред, тези, които тъпчеха на едно място, викаха: той ни тегли назад, да го унищожим! И бедняците също го замеряха с камъни, защото бяха глупави. Всички ние бяхме глупави освен тези, които не работеха и дебелееха. Глупаците бяха наричани мъдри, а мъдрите бяха замеряни с камъни. Тези, които работеха, не ядяха до насита, а тези, които не работеха, се ояждаха.

Племето продължи да губи силата си. Децата бяха болни и хилави. Понеже ядяхме малко, нападнаха ни болести и хората мряха като мухи. Тогава ни връхлетяха месоядите. Ние прекалено често ги нападахме и

убивахме, сега те бяха дошли да се разплатят за пролятата кръв. Бяхме твърде слаби и болни и не успяхме да удържим стената. Месоядите избиха почти всички, освен няколко жени, които отведоха със себе си. Ние с Дървеницата успяхме да избягаме. Аз се скрих в един гъсталак, ловувах и не оставах гладен. После си откраднах жена от месоядите и се заселихме в пещерата на върха на планината, където не можеха да ни намерят. Родиха ни се трима сина, които на свой ред си откраднаха жени от месоядите. Е, останалото знаете, нали сте синове на моите синове!

– А Дървеницата? – попита Бързоногия елен. – Какво стана с него?

– Той се нареди добре – отиде при месоядите и стана певец на тамошния вожд. Сега е много стар, но песните му са предишните. Когато човек иска да върви напред, Дървеницата пее, че тегли назад, към живота по дърветата.

Разказвачът отново измъкна от туловището на мечката шепа лой и я задъвка с беззъбите си венци.

– Ще дойде време – каза той, като изтри пръсти в бедрата си, – когато глупаците ще измрат, а останалите ще тръгнат напред. Те ще обединят силите си и ще бъдат силни сред силните. Никой няма да воюва с останалите. Няма да има воини и стражи по стените. Те ще унищожат хищниците и по планинските склонове, както предсказа Косматото лице, ще пасат стада от кози, а в долините ще започнат да отглеждат царевица и корени. Всички хора ще бъдат братя и няма да има търтеи, които другите да хранят. Това време ще дойде, когато измрат глупаците, и няма да има поети, които да съчиняват „Песни на пчелите“. Хората не са пчели.

КРАЙ

© 1991 Силвана Спасова, превод от английски

Jack London
The Strength of the Strong, 1911

Сканиране: NomaD, 2008
Разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2009

Издание:

Джек Лондон. Алената чума
СД „Орфия“, София, 1992
Редактор: Димитър Ленгечев
Набор: Пламен Иванов и Огнян Димитров
Художник на корицата: Джим Бърнс
Технически редактор: Йордан Игов
Коректор: Антоанета Петрова
ISBN 954-444-012-7

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/12547>]